

ที่ นธ ๐๐๑๗.๓/ว๓๘๘๙

ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
ถนนศูนย์ราชการ นธ ๙๖๐๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ผลการจัดระดับสถานการณ์การค้ามนุษย์ของไทยในรายงาน Trafficking in Persons Report ค.ศ. ๒๐๑๖ (TIP Report ๒๐๑๖) และคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

เรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำแปลอย่างไม่เป็นทางการของรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ Trafficking in Persons Reports ค.ศ. ๒๐๑๖ (TIP Report ๒๐๑๖) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย
๒. ข้อเสนอแนะ (Recommendations) สำหรับประเทศไทย

ด้วยกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า กระทรวงการต่างประเทศได้จัดส่งผลการจัดอันดับสถานการณ์การค้ามนุษย์ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาที่เผยแพร่รายงาน Trafficking in Persons Report ๒๐๑๖ (TIP Report ๒๐๑๖) ซึ่งประเมินสถานการณ์และการดำเนินการต่อต้านด้านการค้ามนุษย์ของประเทศต่างๆ กว่า ๑๘๘ ประเทศ ซึ่งตามรายงานดังกล่าว การจัดระดับของไทยจาก Tier ๓ ในปี ๒๕๕๘ ขึ้นเป็น Tier ๒ Watch List ในปีนี้ ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามอย่างมีนัยสำคัญของรัฐบาลไทยในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

ในการนี้ จังหวัดนราธิวาสจึงขอส่งรายงาน TIP Report ๒๐๑๖ พร้อมทั้งขอประเมินการดำเนินการของไทยในปีที่ผ่านมาแล้ว และข้อเสนอแนะ ที่ให้ฝ่ายไทยพิจารณาปรับปรุง รวม ๑๗ ประการ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อให้หน่วยงานของท่านดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดนราธิวาสทราบด้วย โดยสามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่เว็บไซต์ www.narathiwat.go.th ในหัวข้อ “ข่าวสารราชการ”

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเดกิงศักดิ์ ยกศิริ)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส

กลุ่มงานอำนวยการ

โทร./โทรสาร ๐๗๓ ๖๔๒ ๖๓๗

ประเทศไทย - ระดับ ๒ ที่ถูกจับตามอง (Tier ๒ Watch List)

ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับการค้าผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กเพื่อการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้ามนุษย์ทางเพศ (sex trafficking) ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทยและแรงงานต่างด้าวจำนวนราว ๓-๔ ล้านคนในประเทศไทย ถูกบังคับ ข่มขู่ และล่อลวงเข้าสู่การบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้ามนุษย์ทางเพศ โดยผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์บางส่วนถูกเอาเปรียบในอุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง โรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการทำงานตามบ้าน หรือการบังคับขอรานตามถนน แรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ อาจถูกส่งกลับโดยไม่ผ่านกระบวนการคัดแยกผู้เสียหายที่เหมาะสม ในขณะที่การค้ามนุษย์ทางเพศ ยังคงเป็นปัญหาสำคัญในอุตสาหกรรมการค้าประเพณีขนาดใหญ่ของประเทศไทย

ผู้หญิง ผู้ชาย เด็กชาย และเด็กหญิงจากประเทศไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม และเมียนมาถูกบังคับใช้แรงงานและค้ามนุษย์ทางเพศในประเทศไทย และประเทศไทยยังเป็นประเทศทางผ่านของผู้เสียหายจากประเทศจีน เกาหลีเหนือ เวียดนาม บังกลาเทศ อินเดีย และเมียนมา ที่ถูกบังคับใช้แรงงานและบังคับค้าประเพณีในประเทศไทยที่สาม อาทิ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ รัสเซีย เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปตะวันตก คนไทยเป็นผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานและบังคับค้ามนุษย์ทางเพศในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป แอฟริกา เอเชีย และตะวันออกกลาง ชนกลุ่มน้อย บุคคลไร้สัญชาติ และชาวเขาในประเทศไทยมีประสบการณ์ที่ได้รับการปฏิบัติที่มีการบ่งชี้ว่าเป็นการค้ามนุษย์ เด็กจากประเทศไทย เมียนมา ลาว และกัมพูชาตกเป็นผู้เสียหายจากการบังคับค้ามนุษย์ทางเพศในสถานให้บริการทางเพศ สถานอาบอบนวด บาร์ ร้านอาหารโอเกะ โรงแรม ตลอดจนที่พำนักส่วนตัว องค์กรพัฒนาเอกชนท้องถิ่น (local NGOs) ได้รายงานถึงการใช้โซเซียลมีเดียในการจัดหาเด็กเข้ามาในวงจรการค้ามนุษย์ทางเพศ ผู้ปกครองและนายหน้าบางรายบังคับเด็กจากประเทศไทย กัมพูชา และเมียนมาให้ขายดอกไม้ ขอราน หรือทำงานตามบ้านในเขตเมือง อีกทั้งมีรายงานว่า กลุ่มแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ของประเทศไทยยังคงเกณฑ์เด็กมาร่วมปฏิบัติการลอบวางเพลิงหรือให้เป็นผู้สอดแนม

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวต่างชาติจำนวนมากอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยด้วยความเต็มใจเพื่อหางานทำ โดยได้รับความช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง สมาชิกในชุมชน หรือผ่านเครือข่ายจัดหางานอย่างไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่เป็นการโยกย้ายถิ่นฐานผ่านช่องทางไม่ปกติโดยไม่มีเอกสารประจำตัวหรือเอกสารในการเดินทางจากประเทศต้นทาง กรณีการค้ามนุษย์ การลักลอบนำเข้าเมือง การลักพาตัว และการข่มขู่กรโซก เกิดขึ้นในขณะที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ ผู้ค้ามนุษย์รวมทั้งนายหน้าจัดหางานชาวไทยและชาวต่างชาติทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน ได้พาเหยื่อชาวต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทยผ่านทั้งช่องทางการโยกย้ายถิ่นฐานที่ถูกต้องตามกฎหมายและจากการลักลอบ อีกทั้งทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างผู้แสวงหางานกับนายจ้าง นายหน้าบางรายเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูงหรือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตทำให้แรงงานต่างด้าวบางรายมีภาระหนี้สินจำนวนมากเพื่อแลกกับการมีงานทำ และกลายเป็นแรงงานขีดหนี้ นายหน้าและนายจ้างจำนวนมากยังคงยึดเอกสารประจำตัวของลูกจ้าง ชายและหญิงชาวไทยที่โยกย้ายถิ่นฐานไปต่างประเทศยังคงพึ่งพานายหน้าจัดหางานทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน ในการอำนวยความสะดวกให้ได้งานตามสัญญาจ้างในประเภทที่ใช้ความเชี่ยวชาญต่ำ (low-skilled contract work) หรือเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรม และในบางโอกาสอยู่ในสภาพแรงงานบังคับและแรงงานขีดหนี้

การค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมประมงยังคงเป็นปัญหาที่น่าห่วงกังวลอย่างสำคัญ ชายไทย พม่า กัมพูชา และอินโดนีเซียตกเป็นแรงงานบังคับบนเรือประมงทั้งของไทยและต่างชาติ แรงงานบางรายต้องอยู่ในทะเลเป็นระยะเวลาหลายปี ได้รับค่าจ้างน้อยและไม่สม่ำเสมอ ทำงานประมาณ ๑๘ - ๒๐ ชั่วโมงต่อวัน ๗ วันต่อสัปดาห์

หรือมีรายงานว่า ถูกข่มขู่ ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกวางยาให้ทำงานได้นานขึ้น หรือแม้แต่ถูกฆาตกรรมหากพบว่าป่วย พยายามหลบหนี หรือไม่เชื่อฟังคำสั่ง ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมประมงบางรายประสบ ความยากลำบากในการเดินทางกลับภูมิลำเนา เนื่องจากสถานที่ทำงานอยู่ไกล ไม่ได้รับค่าจ้าง ไม่มีเอกสาร ประจำตัวที่ถูกกฎหมาย และไม่มีวิธีการเดินทางที่ปลอดภัย

การทุจริตยังคงเป็นปัจจัยที่บั่นทอนผลจากความพยายามต่อต้านการค้ามนุษย์ มีรายงานยืนยัน (persist) ว่า ยังคงมีเจ้าหน้าที่รัฐบางรายมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง แรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ไม่มีเอกสารประจำตัว กลัวที่จะแจ้งความดำเนินคดีการค้ามนุษย์และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากมาตรการให้ความคุ้มครอง ยังอยู่ในระดับต่ำ (minimal protections) ทั้งในประเทศไทยและประเทศต้นทาง รวมถึงขาดความตระหนักรู้ใน สิทธิ์ของตน อีกทั้งมีรายงานว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐบางรายได้รับผลประโยชน์จากการรับสินบนและมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงในการข่มขู่กรรโชกและขายแรงงานต่างด้าวให้กับนายหน้า ในขณะที่แรงงานต่างด้าวบางรายถูกลักพาตัว เพื่อเรียกค่าไถ่ ซึ่งเพิ่มความสุ่มเสี่ยงให้กลุ่มคนเหล่านี้ต่อการถูกบังคับเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ (sexual servitude) เป็นแรงงานบังคับ หรือเป็นแรงงานชดหนี้ นอกจากนี้ มีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่รัฐบางรายแสวงหากำไร จากการค้ามนุษย์และการกระทำความผิดกฎหมายอาญาอื่น ๆ ต่อเหยื่อการค้ามนุษย์ รายงานที่เชื่อถือได้บ่งชี้ว่า เจ้าหน้าที่ทุจริตบางรายคุ้มครองสถานบริการทางเพศและสถานที่ต่าง ๆ ที่คือบริการทางเพศให้พ้นจากการบุกจับ ตรวจสอบ และยังให้ความร่วมมือกับผู้ค้ามนุษย์ด้วย

✓ รัฐบาลไทยยังไม่สามารถดำเนินการจัดการการค้ามนุษย์ได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ (fully meet the minimum standards) ใดๆก็ตาม รัฐบาลมีความพยายามอย่างมีนัยสำคัญในการดำเนินการดังกล่าว รัฐบาลได้ปรับปรุง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๖ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานบังคับใน อุตสาหกรรมประมงและอาหารทะเล โดยเพิ่มบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ทั้งทางแพ่งและทางอาญา อนุญาต ให้มีการปิดสถานประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรรโชกแรงงานบังคับ และให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่ผู้ที่ไ้ เบาะแส ในปี ๒๕๕๘ รัฐบาลได้เพิ่มจำนวนการสอบสวน การส่งฟ้อง การพิพากษาลงโทษ และการคัดแยกเหยื่อ จากปี ๒๕๕๗ ถึงแม้ว่าจำนวนการสอบสวนคดีการค้าแรงงานจะเพิ่มขึ้น แต่ยังคงมีการใช้แรงงานบังคับอย่าง กว้างขวางในอุตสาหกรรมประมงของไทย ซึ่งรัฐบาลได้เพิ่มความพยายามในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่รัฐ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ แต่การทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐยังคงเป็นอุปสรรคต่อความคืบหน้าในการต่อต้าน การค้ามนุษย์ รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเฉพาะด้าน เกี่ยวกับคดีการค้ามนุษย์ในทั้งชั้นอัยการและ ชั้นศาล รวมถึงเพิ่มการฝึกอบรมด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ให้แก่ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา ผู้ตรวจแรงงาน นักสังคมสงเคราะห์ และบุคลากรทหารเรือ โดยทีมสหวิชาชีพได้ตรวจเรือประมงและโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป อาหารทะเลบนชายฝั่ง (land-based seafood processing workplaces) และพบการละเมิดการใช้แรงงาน จำนวน ๔๓๐ กรณี ซึ่งรวมถึงกรณีการค้ามนุษย์ด้วย ที่ผ่านมา รัฐบาลได้เปิดรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในหลายภาคส่วน (multi-stakeholder) เพื่อปรับปรุงขั้นตอนและคำถามในการคัดแยกผู้เสียหาย อีกทั้งจำล้าม เพิ่มขึ้น ใดๆก็ตาม การคัดแยกผู้เสียหายเชิงรุกและอย่างมีประสิทธิภาพยังคงเป็นไปอย่างจำกัด เจ้าหน้าที่รัฐ มักไม่สามารถลงชี้คดีการค้ามนุษย์ที่ไม่มีการข่มขู่ทางร่างกาย (non-physical coercion) หรือแรงงานชดหนี้ได้ ในช่วงการจัดทำรายงานฉบับนี้ มีเพียงร้อยละ ๑๐ ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซึ่งอยู่ในสถานคุ้มครองของรัฐ ที่สามารถทำงานนอกสถานคุ้มครองได้ รัฐบาลไม่ได้ให้ทางเลือกทางกฎหมายแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ที่ต้องเผชิญกับ การข่มขู่ล้างแค้นและความยากลำบากเมื่อต้องถูกส่งกลับไปยังประเทศภูมิลำเนา นอกจากนี้ แม้ว่าศาลได้สั่ง ยกฟ้องผู้สื่อข่าวจำนวน ๒ รายที่ถูกดำเนินคดีอาญารุนแรงหมิ่นประมาท (criminal defamation) จากการรายงาน ว่า มีเจ้าหน้าที่รัฐทุจริตเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ แต่ความกลัวที่จะถูกตอบโต้หรือฟ้องหมิ่นประมาทยังเป็น อุปสรรคในการรายงานข่าวเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

- ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาว่า มีส่วนรู้เห็นหรือเกี่ยวพันกับการค้ามนุษย์ รวมทั้งเอาผิด (convict) และลงโทษเจ้าหน้าที่ที่พบว่ามีความผิดด้วยโทษที่เข้มงวดเพียงพอ
- เพิ่มความพยายามในการคัดแยกผู้เสียหายในกลุ่มประชากรผู้เปราะบาง ซึ่งรวมถึงกลุ่มผู้โยกย้ายถิ่นฐาน บุคคลไร้รัฐ เด็ก และผู้ลี้ภัย
- ดำเนินคดีและเอาผิดผู้ค้ามนุษย์ โดยเพิ่มความพยายามเชิงรุกในการบังคับใช้กฎหมายและการร่วมมือกับภาคประชาสังคมอย่างเป็นระบบ
- เพิ่มทรัพยากรสำหรับหน่วยงานเฉพาะทางที่รับผิดชอบคดีการค้ามนุษย์ในด้านการสอบสวน การสั่งฟ้อง และในชั้นศาล
- เพิ่มการฝึกอบรมและทรัพยากรสำหรับทีมสหวิชาชีพ (multidisciplinary teams) รวมถึงผู้ตรวจแรงงาน ที่ท่าเรือและบนเรือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจจับสัญญาณบ่งชี้ลักษณะของการใช้แรงงานบังคับและแรงงานขัดหนี้ และการส่งต่อคดีเพื่อสอบสวนทางอาญา
- ปรับปรุงให้เกิดความสม่ำเสมอ (consistency) ในการใช้กระบวนการคัดแยกและสัมภาษณ์ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยให้ความสำคัญลำดับต้นกับสิทธิและความปลอดภัยของผู้ที่อาจเป็นผู้เสียหาย (potential victims) จากการค้ามนุษย์
- เพิ่มบทบาทของผู้ตรวจแรงงานในการคัดแยกผู้เสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ที่อาจตกเป็นผู้เสียหายจากการค้าแรงงาน (labor trafficking) อย่างแข็งขัน
- กำกับดูแล (regulate) สอบสวน และปรับปรุงแนวปฏิบัติในการจัดหางานสำหรับแรงงานต่างด้าว
- ปฏิบัติตาม (fully implement) กฎระเบียบใหม่อย่างเต็มที่ ในการให้สถานะทางกฎหมายและใบอนุญาตทำงานแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และอนุญาตให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว สามารถเดินทาง ทำงาน และพำนักนอกสถานคุ้มครองตามบทบัญญัติของกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- เดินหน้าเพิ่มจำนวนบริการลามแปงที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อปกป้องผู้ใช้แรงงานผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ผู้ลี้ภัย และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
- เพิ่มขีดความสามารถของรัฐบาลในการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น
- สนับสนุนเสรีภาพของสื่อมวลชน รวมถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์
- ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการต่อต้านการค้ามนุษย์ในมิติต่าง ๆ
- เพิ่มแรงจูงใจให้ผู้เสียหายร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย ในกระบวนการสอบสวนและดำเนินคดีค้ามนุษย์ รวมถึงการจัดให้ผู้เสียหายที่เป็นชาวต่างชาติมีทางเลือกทางกฎหมายนอกจากการถูกเนรเทศกลับไปยังประเทศของตน ซึ่งอาจมีผลให้บุคคลเหล่านี้เผชิญกับการลงโทษหรือความยากลำบาก และจัดให้มีการคุ้มครองพยาน
- เดินหน้าพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะด้านและบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทางเพศที่เป็นเด็กอย่างต่อเนื่อง

- เดินหน้าเพิ่มพูนความพยายามเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการค้ำมนุษย์ในหมู่ผู้ว่าจ้าง และผู้ใช้บริการการค้าประเวณี รวมถึงนักท่องเที่ยวเพื่อบริการทางเพศ
- ปรับปรุงสิทธิ สถานะทางกฎหมาย และนโยบายการโยกย้ายถิ่นฐานเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว เพื่อลด ความเสี่ยงของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

การดำเนินคดี

รัฐบาลได้เพิ่มความพยายามในการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการค้ำมนุษย์ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการค้ำมนุษย์ทุกรูปแบบ โดยกำหนดบทลงโทษจำคุก ตั้งแต่ ๔ ถึง ๑๐ ปี ซึ่งมีความเข้มงวดที่เพียงพอแล้ว และเทียบเท่ากับบทลงโทษของคดีอาชญากรรมอื่น ๆ เช่น คดีข่มขืน การแก้ไขกฎหมายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้เพิ่มบทลงโทษสำหรับกรณีที่มีการค้ำมนุษย์มีผลทำให้ถึงแก่ชีวิต เป็นโทษไม่เกินจำคุกตลอดชีวิตและปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท (๑๓,๓๓๓ ดอลลาร์สหรัฐ) การแก้ไขกฎหมายนี้ ยังครอบคลุมถึงมาตรการปกป้องผู้แจ้งเบาะแส (whistleblowers) และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการระงับกิจการ ชั่วคราวและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ทันที เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ การแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้อำนาจสำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน (ปปง.) ในการอายัดทรัพย์สินเมื่อได้รับอนุญาตตามหมายศาลระหว่างการสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ และในการจัดสรรทรัพย์สินที่ถูกอายัดเพื่อนำมาเยียวยาผู้เสียหายได้

รัฐบาลรายงานว่า มีการสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์จำนวน ๓๑๗ คดี (เทียบกับ ๒๘๐ คดี ในปี ๒๕๕๗) มีการฟ้องร้องผู้ต้องหาค้ำมนุษย์จำนวน ๒๕๒ คน (เทียบกับ ๑๕๕ คน ในปี ๒๕๕๗) และเอาผิดกับผู้ค้ำมนุษย์จำนวน ๒๕๑ คน (เทียบกับ ๑๐๔ คน ในปี ๒๕๕๗) แม้จะมีการใช้แรงงานบังคับอย่างกว้างขวางในประเทศไทย รัฐบาล รายงานในส่วนของการสืบสวนสอบสวนกรณีต้องสงสัยว่าเป็นคดีแรงงานบังคับเพียง ๗๒ คดี (เทียบกับ ๕๘ คดี ในปี ๒๕๕๗) และมีการฟ้องร้องคดีแรงงานบังคับเพียง ๓๓ คดี ซึ่งมีผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกับคดีค้ำมนุษย์จำนวน ๗๑ คน รัฐบาลไม่ได้รายงานจำนวนสถิติการเอาผิดผู้กระทำความผิดฐานแรงงานบังคับ ร้อยละ ๒๕ ของผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ได้รับโทษจำคุก ๕ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๒๙ ในปี ๒๕๕๗) และร้อยละ ๘๔ ของผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ได้รับโทษจำคุก ๓ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๖๘ ในปี ๒๕๕๗) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้สืบสวนสอบสวนคดีที่มีรายงานว่าเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์จำนวน ๔๐ คดี โดยรายงานว่าได้ยุติการสืบสวน ๔ คดี และอีก ๓๖ คดีที่เหลืออยู่ระหว่างการดำเนินการ

รัฐบาลริเริ่มการดำเนินคดีต่อผู้ละเมิดผู้แสวงหาที่พักพิงขามุสลิมจากรัฐยะไข่และผู้โยกย้ายถิ่นฐานชาวบังกลาเทศ ซึ่งบางส่วนอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ในช่วงของการรายงาน มีผู้กระทำความผิดถูกจับกุมจำนวน ๙๒ คน จากการออกหมายจับจำนวน ๑๕๕ หมาย ซึ่งรวมถึงนายทหารชั้นผู้ใหญ่ และตำรวจ ทหาร และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น จำนวนมาก ทั้งหมดถูกตั้งข้อหาความผิดฐานค้ำมนุษย์และข้อหาความผิดฐานอาญาอื่นที่เกี่ยวข้อง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ดำเนินการยึดทรัพย์สินจำนวน ๒๑๐ ล้านบาท (๕.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และสนับสนุนหลักฐานการทำธุรกรรมทางการเงินให้การดำเนินการดำเนินคดีอาญาที่ดำเนินอยู่ เป็นที่คาดการณ์ว่า กระบวนการขึ้นศาลสำหรับคดีเหล่านี้จะใช้เวลาหลายปี และแม้ว่าจะมีการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส หนึ่งในตำรวจ ผู้มีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนได้ลาออกและเดินทางออกนอกประเทศ โดยตามรายงานอ้างว่า นายตำรวจ รายนั้นมีความหวงกลัวถึงความปลอดภัยของตน

รัฐบาลได้สืบสวนสอบสวน เจ้าของเรือ ไต้ก๋ง และนายหน้าแรงงาน เกี่ยวกับกรณีการค้ำมนุษย์ด้านแรงงานใน อุตสาหกรรมการประมงจำนวน ๔๑ คดี มีการยึดเรือจำนวน ๓๑ ลำ โดยเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับเกาะอัมบนและ

เกาะเบนจินา ประเทศอินโดนีเซียจำนวน ๒๔ คดี ซึ่งรัฐบาลได้ออกหมายจับผู้ต้องสงสัยจำนวน ๙๘ คน ในจำนวนนี้ถูกจับกุมแล้วจำนวน ๑๙ คน กรณีส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการดำเนินคดี แต่มีหนึ่งคดีที่ศาลอาญาได้พิพากษาลงโทษนายหน้าแรงงานหนึ่งรายให้ต้องโทษจำคุกนาน ๑๒ ปี ๖ เดือน ในจำนวนแรงงานไทย ๑,๕๗๖ คน ที่เดินทางกลับประเทศไทยจากอินโดนีเซีย รัฐบาลได้คัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน ๕๗ คน และให้ความช่วยเหลือแรงงาน ๑๕๐ คนที่ถูกละเมิดค่าจ้าง อย่างไรก็ตาม มีรายงานว่า บริษัทต่าง ๆ ได้ทยอยส่งคนงานที่เหลือกลับภูมิลำเนาเพื่อหลบเลี่ยงข้อหาการค้ามนุษย์ รัฐบาลได้อาศัยหลักฐานที่ได้รับจากองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่งในการจับกุมและดำเนินคดีเจ้าของธุรกิจในอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และผู้ต้องหาอีก ๗ ราย ในช่วงเวลาการรายงาน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการสืบสวนสอบสวนคดีแรงงานบังคับบนเรือประมงที่ได้เริ่มต้นขึ้นในปี ๒๕๕๖ ผู้กระทำความผิดจำนวน ๑๕ คน ซึ่งรวมถึงอดีตเจ้าอาวาสและอดีตนายทหารที่ถูกจับกุมในคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านเพศซึ่งเป็นเด็กจำนวน ๗ คน อดีตเจ้าอาวาสผู้นั้นได้รับการพิพากษาต้องโทษจำคุก ๕๐ ปี องค์กรพัฒนาเอกชนท้องถิ่นแห่งหนึ่งรายงานว่า จำนวนขอทานเด็กลดลงอย่างเห็นได้ชัดอันเป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลที่มีการออกตรวจและทำลายเครือข่ายขอทานตามท้องถนน รัฐบาลประสบความสำเร็จในการดำเนินคดีการบังคับใช้แรงงานเด็กจำนวน ๒ คดี และคดีบังคับใช้ขอทานเด็ก ๑ คดี

เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ รัฐบาลได้ตรากฎหมายที่บัญญัติให้การครอบครองและเผยแพร่สื่อลามกเด็กให้เป็นความผิดทางอาญา และได้นำกฎหมายฉบับใหม่นี้มาใช้ ซึ่งนำไปสู่การดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (sexual exploitation) ผู้ค้ามนุษย์ชาวไทยและต่างชาติถูกจับกุมและถูกตั้งข้อหาความผิดฐานอาญารวมถึงความผิดฐานค้ามนุษย์ทางเพศ (sex trafficking) สืบเนื่องจากที่ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กและเยาวชน (Thai Internet Crimes Against Children Task Force-TICAC) ซึ่งประกอบด้วยหลายหน่วยงานและใช้แนวทางสหวิชาชีพในการต่อต้านการค้ามนุษย์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนในยุคดิจิทัล เจ้าหน้าที่จากคณะทำงานดังกล่าวได้จับกุมและดำเนินคดีบังคับใช้กฎหมายจนนำไปสู่การตั้งข้อหาการค้ามนุษย์หลายกรณี

รัฐบาลรักษาความพยายามในการอบรมด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์อย่างเข้มข้น โดยได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการอบรมเจ้าหน้าที่จำนวน ๒,๖๕๐ คน ประกอบด้วย ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา ผู้ตรวจแรงงาน นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่กองทัพเรือ โดยมีการอบรมแยกที่มุ่งเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ฉบับแก้ไข แนวปฏิบัติด้านการตรวจแรงงานบังคับและแรงงานขัดหนี้ การตรวจสถานประกอบการในอุตสาหกรรมประมงอย่างบูรณาการ การคัดกรองผู้เสียหาย ขั้นตอนการสืบสวนสอบสวนที่เป็นมิตรต่อเด็กและคำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางเพศ และการเสริมสร้างความร่วมมือสำหรับคดีค้ามนุษย์ในกระบวนการยุติธรรม เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่างชาติ (foreign counterparts) ในการสืบสวนสอบสวนชาวต่างชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ทางเพศในกลุ่มเด็กและเยาวชน (child sex trafficking) และผู้เสียหายสัญชาติไทยในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการปรับปรุงการประสานงานระหว่างอัยการและตำรวจ และการเพิ่มความเชี่ยวชาญของทีมสหวิชาชีพในเรื่องการค้ามนุษย์ แต่การประสานงานระหว่างหน่วยงานยังมีข้อจำกัด โดยการโยกย้ายบุคลากรบ่อยครั้งทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย อัยการ และสมาชิกในทีมสหวิชาชีพยังคงเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี รัฐบาลยังคงความพยายามเรื่องการจัดตั้งระบบจัดเก็บฐานข้อมูลแห่งชาติซึ่งจะช่วยปรับปรุงการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

เมื่อปี ๒๕๕๘ รัฐบาลได้จัดตั้งสำนักงานที่รับผิดชอบดูแลการต่อต้านการค้ามนุษย์เป็นการเฉพาะ (สำนักงานคดีการค้ามนุษย์) ขึ้นในศาลอาญากรุงเทพและสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่จะเร่งรัด

กระบวนการพิพากษาและความต้องการความเชี่ยวชาญเรื่องคำมนุษย์ในหมู่ผู้พิพากษา รัฐบาลรายงานว่า โดยเฉลี่ยแล้ว มีการตัดสินคดีเร็วขึ้นกว่าปีก่อน ๆ โดยร้อยละ ๔๓ ของคดีทั้งหมดได้รับการตัดสินภายในหกเดือน ถึงแม้ว่าจะยังคงมีบางคดีที่ยังใช้เวลาสองปีหรือนานกว่านั้น ผู้เสียหายบางรายลงเอยที่จะพำนักอยู่ในสถานคุ้มครองระหว่างการรอมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินคดีที่ยาวนาน หลังจากมีการจัดตั้งสำนักงานคดีการคำมนุษย์ดังกล่าว รัฐบาลได้ประกาศว่าคดีคำมนุษย์ที่เกิดขึ้นใหม่ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปี อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องสงสัยบางคนได้หลบหนีออกนอกประเทศหรือซ่อนตัวผู้เสียหายภายหลังจากที่ศาลอนุมัติการประกันตัว ส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ผู้ต้องหาคดีคำมนุษย์อยู่เหนือกฎหมาย รัฐบาลได้แก้ไขพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้ศาลเพิ่มความเข้มงวดในการพิจารณาคำขอประกันตัว

รัฐบาลได้แสดงถึงความพยายามบางส่วนที่จะจัดการเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งพัวพันกับการคำมนุษย์ แต่การทุจริตและการพัวพันกับการคำมนุษย์ของเจ้าหน้าที่ยังคงเป็นอุปสรรคต่อความพยายามต่อต้านการคำมนุษย์ ในปี ๒๕๕๘ มีการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่รัฐจำนวน ๓๔ คน ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับกลางจนถึงระดับสูงหลายคนที่มีส่วนพัวพันกับการคำมนุษย์ เปรียบเทียบกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่จำนวน ๗ คน ในปี ๒๕๕๗ นอกจากนี้ รัฐบาลยังรายงานว่า มีการสืบสวนสอบสวนคดีอีก ๕ คดี ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับสินบนโดยเจ้าหน้าที่รัฐหลายคนจากสถานบันเทิงที่มีการพบผู้เสียหายจากการคำมนุษย์ โดยจากจำนวนเจ้าหน้าที่รัฐ ๗ คน ที่ถูกแจ้งข้อหา คำมนุษย์ในปี ๒๕๕๗ ๕ คนยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินคดี ในขณะที่ ๒ คนถูกตัดสินให้มีความผิดในปี ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นรายหนึ่งถูกตัดสินมีความผิดฐานบังคับคำมนุษย์ชายชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่ เมื่อปี ๒๕๕๘ โดยต้องโทษจำคุก ๒๒ ปี ๖ เดือน และปรับ ๑๒๖,๘๐๐ บาท (๓,๕๒๐ ดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อชดเชยให้กับผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคนได้รับคำพิพากษาให้ต้องโทษจำคุก ๑๖ ปี และต้องชดเชยให้ผู้เสียหายจากการคำมนุษย์ทางเพศรวมทั้งสิ้น ๖ คน คนละ ๖๐,๐๐๐ บาท (๑,๗๐๘ ดอลลาร์สหรัฐ) รัฐบาลได้ออกคำสั่งทางบริหาร (administrative order) เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนร่วมกับการคำมนุษย์และระบุอย่างชัดเจนว่าการพัวพันหมายถึงการอำนวยความสะดวกทุกรูปแบบแก่การคำมนุษย์ คำสั่งดังกล่าวกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องเร่งดำเนินการภายใน ๑๐ วันหลังจากได้รับข้อกล่าวอ้าง และส่งเสริมการมอบเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสที่นำไปสู่การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่รัฐ และจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อประสานงานด้านนโยบายป้องกันการพัวพันของเจ้าหน้าที่รัฐ อย่างไรก็ตาม โดยที่มิใช่การทุจริตอย่างกว้างขวาง ความพยายามในการต่อต้านการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการคำมนุษย์ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมพัวพันของเจ้าหน้าที่รัฐจึงยังคงไม่เพียงพอ ความหวาดกลัวต่อการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีที่หมิ่นประมาทหรือการถูกตอบโต้ (retaliate) ได้ลดแรงจูงใจ (discouraged) ของสื่อมวลชน เจ้าหน้าที่รัฐ และองค์กรภาคประชาสังคมบางส่วนในการรายงานข่าว และลดแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการติดตามคดีคำมนุษย์

การคุ้มครอง

รัฐบาลคงความพยายามในการคัดแยกและคุ้มครองผู้เสียหายจากการคำมนุษย์ ถึงแม้ว่าความพยายามโดยรวมในการคัดแยกและคุ้มครองยังคงไม่เพียงพอ รัฐบาลได้คัดแยกและพบผู้เสียหายจำนวน ๗๒๐ คนในปี ๒๕๕๘ เปรียบเทียบกับจำนวน ๕๕๕ คน ในปี ๒๕๕๗ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) รายงานว่า ได้ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจำนวน ๔๗๑ คน ในสถานคุ้มครองของรัฐ (เปรียบเทียบกับจำนวน ๓๐๓ คน ในปี ๒๕๕๗) โดยเป็นผู้เสียหายชายชาวไทยจำนวน ๑๒๖ คน (๖๗ คน ในปี ๒๕๕๗) และผู้เสียหายชาวต่างชาติจำนวน ๓๔๕ คน (๒๓๖ คน ในปี ๒๕๕๗) โดยในจำนวนนี้ ๓๒๐ คนเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับ และ ๑๕๑ คนเป็นผู้เสียหายจากการคำมนุษย์ทางเพศ (sex trafficking) อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

ช่วยเหลือให้ผู้เสียหายฯ จำนวน ๔๐๑ คน (ชาวไทย ๒๑๑ คน และชาวต่างชาติ ๑๙๐ คน) เดินทางกลับภูมิลำเนา นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (ASEAN Convention Against Trafficking in Persons, Especially Women and Children – ACTIP) เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

รัฐบาลได้ปรับปรุงขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายฯ แต่การคัดแยกในเชิงรุกยังคงไม่เพียงพอ โดยในบางพื้นที่ยังคงมีจำนวนล่ามไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติในพื้นที่ (front-line officers) ยังไม่มีความเข้าใจที่ทั่วถึงกับต่อสัญญาณบ่งชี้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และยังขาดพื้นที่ส่วนบุคคลสำหรับการคัดแยกเหยื่อในกลุ่มที่มีความเสี่ยง รัฐบาลประสบความสำเร็จในการจดทะเบียนล่ามจำนวน ๑๓๘ คน และฝึกหัดอาสาสมัครล่ามจำนวน ๘๘ คน รัฐบาลได้ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน ๙๑๐ นาย และเจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยงานอื่น ๆ อีก ๓๐๐ คน เกี่ยวกับระบบการคัดแยกผู้เสียหายฯ และการส่งต่อ อีกทั้งได้ใช้ทีมสหวิชาชีพในบางกรณีเพื่อค้นหาสัญญาณบ่งชี้การค้ามนุษย์ในกลุ่มสตรีที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี และเด็กที่มีความเสี่ยงจะตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทางเพศ รวมถึงแรงงานชาวไทย ผู้โยกย้ายถิ่นฐานชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่และชาวบังกลาเทศที่ได้รับการคัดแยกระหว่างการบุกจับหรือการตรวจเรือประมง และประชากรกลุ่มเสี่ยงอื่น ๆ ทั้งนี้ องค์ประกอบและระดับความเชี่ยวชาญของทีมสหวิชาชีพมีความหลากหลาย บางทีมมีประสิทธิภาพสูงในการสัมภาษณ์กลุ่มที่มีความเสี่ยง ในขณะที่บางทีมขาดการฝึกอบรมหรือขาดแนวปฏิบัติที่เพียงพอในการดำเนินการคัดแยกผู้เสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายบางรายไม่ตระหนักว่า การขังหรือการที่ผู้ค้ามนุษย์ใช้ประโยชน์จากความกลัวที่จะถูกเนรเทศส่งกลับภูมิลำเนาของแรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียนว่า ถือเป็นสัญญาณบ่งชี้การค้ามนุษย์แบบที่ไม่ใช่ในเชิงกายภาพ (non-physical indicators of trafficking) นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สืบสวนและทีมสหวิชาชีพอาจยังไม่ตระหนักถึงการค้ามนุษย์ในกรณีที่ผู้เสียหายฯ แสดงความยินยอมในเบื้องต้นที่จะทำงาน แต่กลับถูกหลอกลวงเกี่ยวกับสภาพการทำงานและถูกบังคับให้ตกอยู่ในสภาพของการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ โดยที่ไม่ได้มีการกำหนดให้ผู้ตรวจแรงงานต้องมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานและสามารถถูกกล่าวหาได้ว่าใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้เกิดข้อจำกัดในความสามารถที่จะดำเนินการ รัฐบาลยังคงคัดแยกหาสัญญาณบ่งชี้การค้ามนุษย์ในกลุ่มแรงงานประมงที่กลับมาประเทศไทยและที่อยู่บนเรือประมง แต่ในบางโอกาสการสัมภาษณ์เป็นไปอย่างรวดเร็วและดำเนินการในพื้นที่ที่เปิดให้นายหน้าและได้กั๊งเรืออยู่ด้วย จึงอาจทำให้เหยื่อหลายคนไม่ได้รับการคัดแยกกว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เกี่ยวกับเรื่องการค้าแยกผู้เสียหายฯ รัฐบาลได้หารือกับภาคประชาสังคมและปรับปรุงมาตรฐานคู่มือการสัมภาษณ์ผู้ถืออาจเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ซึ่งได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแรงงานบังคับและการขังหนีไว้ด้วย โดยได้เริ่มใช้ในกระบวนการคัดแยกฯ แล้วเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๙

รัฐบาลยังคงให้บริการด้านการคุ้มครองแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รัฐบาลได้ส่งต่อผู้เสียหายฯ ไปยังบ้านพักฉุกเฉิน (บ้านพักเด็กและครอบครัว) (short-stay shelters) ๗๖ แห่งทั่วประเทศ หรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพหลัก ๙ แห่งของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยผู้เสียหายฯ ได้รับคำปรึกษา ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ความช่วยเหลือทางการแพทย์ การชดเชยค่าเสียหายทางแพ่งและความช่วยเหลือทางการเงิน การคุ้มครองผู้เสียหายฯ/พยาน การศึกษาหรือการฝึกอาชีพ และการจ้างงานไม่ว่าจะภายในหรือนอกสถานคุ้มครอง โดยทีมสหวิชาชีพสามารถสัมภาษณ์ผู้ถืออาจเสี่ยงที่ไม่เคยได้รับการคัดแยกมาแต่ต้นว่าเป็นผู้เสียหายฯ เพิ่มเติมได้ อย่างไรก็ตาม มีผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ไม่ได้จดทะเบียนจำนวนมากถูกส่งกลับอย่างรวดเร็วหรือไม่เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ (ในการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายฯ) เนื่องจากหวาดกลัวที่จะต้องพักอยู่ในสถานคุ้มครองเป็นเวลานานและมีโอกาสการทำงานอย่างจำกัด ซึ่งลดประสิทธิภาพของกระบวนการคัดแยกผู้เสียหายฯ ในทางปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ จึงมีรายงานว่าเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่บางรายได้ส่งกลับกลุ่มผู้

มีความเสี่ยงจะตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและทางเพศ ในบางกรณีที่มีความซับซ้อน กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ว่าจ้างทนายความด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นโจทก์ร่วม เข้าร่วมในการสัมภาษณ์ รวมถึงประสานงานและเตรียมพยานสำหรับการพิจารณาคดีในชั้นศาล ภายหลังจากการไหลทะลัก (influx) เข้ามาเป็นจำนวนมากของชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่และผู้โยกย้ายถิ่นฐานชาวบังกลาเทศ ในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ และการค้นพบค่ายที่พักสำหรับลี้ภัยพลเรือน/ค้ามนุษย์ซึ่งส่วนใหญ่ถูกปล่อยทิ้งให้ร้างแล้ว ที่บริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย ชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่และผู้โยกย้ายถิ่นฐานชาวบังกลาเทศจำนวน ๕๑๔ คน ยังคงอยู่ในประเทศไทย ณ วันที่สิ้นสุดระยะเวลาของการรายงานข้อมูลสำหรับการจัดทำรายงานฉบับนี้ โดยรัฐบาล รายงานว่า ได้คัดแยกชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่จำนวน ๑๑๙ คน และผู้โยกย้ายถิ่นฐานชาวบังกลาเทศจำนวน ๘๓ คน เป็นผู้เสียหายฯ ในการร่วมมือกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่จำนวน ๙๙ คนย้ายไปได้ตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม และอีกจำนวน ๑๔๖ คนอยู่ระหว่างกระบวนการรอการย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ ณ วันที่สิ้นสุดระยะเวลาของการรายงานข้อมูลสำหรับการจัดทำรายงานฉบับนี้ และบางรายในกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ ยังอาจมีผู้เสียหายฯ เพิ่มเติมในกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดแยกว่าเป็นผู้เสียหายฯ ในเบื้องต้น โดยสถานที่พักยังคงมีจำนวนจำกัดสำหรับชายชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่ที่ไม่ได้รับการคัดแยกว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เนื่องจากพื้นที่ของห้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (Immigration Detention Centre- IDC) ไม่เพียงพอที่ผ่านมา มีรายงานเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงต่อชายชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่โดยเจ้าหน้าที่ห้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในหลายกรณี

ถึงแม้ว่าผู้เสียหายฯ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๓) เป็นผู้ที่มียุติบัตรต่ำกว่า ๑๘ ปี แต่รัฐบาลก็มีบริการเฉพาะด้านสำหรับผู้เสียหายฯ ที่เป็นเด็กอย่างจำกัด เด็กบางรายซึ่งได้รับการช่วยเหลือในระหว่างการถูกจับถูกแยกจากผู้ปกครอง และหากเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมายที่ไม่ได้จดทะเบียนก็จะถูกบังคับให้เลือกระหว่างต้องพักอาศัยในสถานคุ้มครองเป็นเวลาหลายปีหรือถูกส่งกลับไปภูมิลำเนาโดยลำพัง อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ตำรวจยังคงให้ความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ ในกรณีการค้ามนุษย์เด็กทางเพศ ซึ่งรวมถึงผู้กระทำผิดที่เป็นชาวต่างชาติ อนึ่ง ข้าราชการตุลาการไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนเพื่อรับประกันความปลอดภัยของพยานเสมอไป ในบางโอกาส ผู้เสียหายฯ ซึ่งรวมถึงเด็ก ถูกบังคับให้การเป็นพยานต่อหน้าผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำผิด หรือถูกเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล อาทิ ที่อยู่ ซึ่งทำให้ผู้เสียหายฯ มีความเสี่ยงที่จะถูกตอบโต้/แก้แค้น ถึงแม้ว่ารัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีรายงานว่าได้เพิ่มความคุ้มครองและลดภัยจากการข่มขู่ต่อผู้ที่แจ้งเบาะแส/แจ้งเหตุ องค์การพัฒนาเอกชนยังรายงานว่า พยานยังคงมีความเสี่ยงที่จะถูกข่มขู่แม้จะอยู่ในสถานคุ้มครองของรัฐ เกี่ยวกับเรื่องนี้ รัฐบาลได้ขยายการคุ้มครองพยานแก่ผู้เสียหายจำนวน ๘๒ ราย ซึ่งในจำนวนนี้ หลายรายเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ องค์การพัฒนาเอกชนได้แสดงความห่วงกังวลเกี่ยวกับการไม่มีทางเลือกที่เหมาะสมให้แก่เด็กชาวต่างชาติที่ครอบครัวของเด็กรู้เห็นหรือร่วมกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ หรือไม่สามารรถระบุครอบครัวของเด็กได้

รัฐบาลไม่มีความคืบหน้าที่สำคัญในการรับประกันว่า ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นผู้ใหญ่ทุกคนสามารถเดินทาง ทำงาน และพักอาศัยนอกสถานคุ้มครองได้ตั้งที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งจากผู้เสียหายจำนวน ๔๙๗ คนในสถานคุ้มครอง รัฐบาลได้ออกใบอนุญาตทำงานและการตรวจลงตราจำนวน ๕๘ กรณี (เปรียบเทียบกับ ๕๗ กรณีในปี ๒๕๕๗) เพื่อให้ทำงานได้ชั่วคราวในช่วงที่อยู่ในประเทศไทยระหว่างรอกระบวนการทางกฎหมาย มีเพียงผู้เสียหายฯ จำนวน ๔๗ คนเท่านั้นที่ทำงานนอกสถานคุ้มครอง ในขณะที่ผู้เสียหายฯ อื่น ๆ ถ้าไม่ถูกส่งกลับไปตั้งแต่ต้น ก็เลือกที่จะไม่ทำงาน ไม่สามารถหางานได้ เด็กเกินไปที่จะทำงาน หรือเลือกที่จะยอมรับการทำงานที่ได้รับค่าจ้างภายในสถานคุ้มครอง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม

๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการเพิ่มเติมในการขยายเวลาอนุญาตให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นชาวต่างชาติและพยานให้สามารถพำนักในประเทศไทยได้ในระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี (จากเดิม ๖ เดือน) และอนุญาตให้ผู้เสียหายชาวต่างชาติสามารถต่ออายุใบอนุญาตทำงานได้หลังจากที่กระบวนการทางกฎหมายเสร็จสิ้นแล้ว โดยลดระยะเวลาของกระบวนการขอใบอนุญาตทำงานจาก ๔๕ วัน เป็น ๑๐ วัน และกำหนดให้พยานทุกคนจากคดีการค้ามนุษย์จะต้องเข้าร่วมโครงการคุ้มครองพยานโดยอัตโนมัติ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ กฎระเบียบใหม่เกี่ยวกับเงินรางวัลและเงินชดเชยได้เริ่มมีผลใช้บังคับ ซึ่งอนุญาตให้รัฐบาลสามารถเบิกจ่ายเงินรางวัลและหรือเงินชดเชยเป็นจำนวน ๘๔๖ - ๒,๘๒๘ ดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดค้ามนุษย์

ในปี ๒๕๕๘ รัฐบาลได้ใช้จ่ายงบประมาณจำนวน ๗.๑ ล้านบาท (๑๙๗,๒๒๒ ดอลลาร์สหรัฐ) จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้แก่ผู้เสียหาย จำนวน ๔๗๒ คน (๔๖๓ คน ในปี ๒๕๕๗) รัฐบาลได้เรียกร้องค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย จำนวน ๗๗ ราย (๕๗ ราย ในปี ๒๕๕๗) และได้รับค่าชดเชยทางแพ่งเป็นจำนวนเงิน ๓.๓ ล้านบาท (๘๓,๐๒๐ ดอลลาร์สหรัฐ) กฎหมายของไทยคุ้มครองผู้เสียหายจากการถูกดำเนินคดีในการกระทำซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ของรัฐบาลและความพยายามที่จะจับกุมพร้อมผลักดันส่งกลับในฐานะละเมิดกฎหมายเข้าเมือง ส่งผลให้ผู้เสียหาย มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นต่อการถูกละเมิดและตกเป็นเหยื่อซ้ำ รวมทั้งถูกปฏิบัติต่อในฐานะผู้กระทำความผิดกฎหมาย ทั้งนี้ ผู้เสียหาย ที่ไม่ได้รับการคัดแยกมีแนวโน้มจะอยู่ในกลุ่มผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ถูกดำเนินคดีโดยรัฐบาล ในข้อหาไม่มีเอกสารเข้าเมืองที่ถูกต้องและในช่วงปีมีถูกกักในห้องพักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองซึ่งแออัด

ในปี ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในประเทศไทยที่ไร้สัญชาติสามารถได้รับสถานภาพการอยู่อาศัย (residency status) ได้เป็นรายกรณี อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยยังไม่เคยรายงานว่าได้ให้สถานภาพการอยู่อาศัยดังกล่าวแก่เหยื่อการค้ามนุษย์ชาวต่างชาติหรือไร้สัญชาติรายใด อีกทั้งรัฐบาลไม่ได้ให้ทางเลือกทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เผชิญการตอบโต้หรือความยากลำบากหากถูกส่งกลับไปยังประเทศต้นทาง แต่ได้ประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อให้ผู้เสียหาย จำนวน ๘๙ รายสามารถไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามได้ รัฐบาลได้ดำเนินการส่งผู้เสียหาย ชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน ๔๐๑ คนกลับภูมิลำเนาอย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการระหว่างรัฐบาล ในกรณีที่หากผู้เสียหาย ไม่ประสงค์จะให้การเป็นพยานในชั้นศาลหรือพำนักเพื่อร้องฟังผลของกระบวนการพิจารณาคดีตามกฎหมาย

การป้องกัน

รัฐบาลรักษาความพยายามที่จะป้องกันการค้ามนุษย์ รัฐบาลได้เพิ่มงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญสำหรับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและการต่อต้านการค้ามนุษย์จาก ๑.๕๓ พันล้านบาท (ประมาณ ๔๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เป็น ๒.๐๘ พันล้านบาท (ประมาณ ๕๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๙ รัฐบาลได้รณรงค์ประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ เอกสารประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ทั่วประเทศเกี่ยวกับภัยและอันตรายของการค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกลุ่มผู้สุมเสียงต่อการเป็นผู้เสียหายยังมีอัตราสูงหนึ่งสื่อต่ำและใช้ภาษาท้องถิ่นที่หลากหลาย ทำให้จำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลประชาสัมพันธ์ดังกล่าว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงแรงงานได้เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่สายด่วนที่พูดภาษาต่างประเทศได้ อย่างไรก็ตาม องค์กรพัฒนาเอกชนหลายรายมีความเห็นว่า คุณภาพการให้บริการยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และไม่มีความรู้เพียงพอที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้โทรมาสอบถามได้ว่า มีการละเมิดกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่

ในปี ๒๕๕๘ ศาลยกฟ้องนักข่าว ๒ รายจากข้อหาทางอาญารัฐประมาท หลังจากที่นักข่าวทั้งสองได้เผยแพร่รายงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมพัวพันของกองทัพเรือในการค้ามนุษย์ชาวมุสลิมจากรัฐยะไข่เมื่อปี ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการยกฟ้องในคดีดังกล่าว ผู้ติดตามประเด็นการค้ามนุษย์ (advocates) หลายรายมีข้อกังวลว่า การดำเนินคดีกับนักส่งเสริมสิทธิมนุษยชนรายหนึ่ง ซึ่งแม้จะมีการยกฟ้องคดีหนึ่งไปแล้ว จะยังส่งผลให้กลุ่มที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หัวหน้าพนักงานสอบสวนรายหนึ่งในคดีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและการค้ามนุษย์ซึ่งเป็นคดีที่ได้รับความสนใจอย่างสูง ได้ลาออกจากราชการและมีรายงานว่าได้ขอลี้ภัยในประเทศออสเตรเลียหลังออกมาเปิดเผยว่าตนถูกข่มขู่ เหตุการณ์ในลักษณะข้างต้น ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการป้องกัน การค้นพบและแจ้งเหตุ การคัดแยกผู้เสียหาย และการจับกุม ดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์เพิ่มเติม

รัฐบาลได้เพิ่มการบังคับใช้กฎหมาย ณ จุดผ่านแดนเพื่อป้องกันการข้ามแดนของผู้ค้ามนุษย์และประชากรกลุ่มเสี่ยง รัฐบาลได้ขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตทำงานให้แรงงานต่างด้าวจำนวน ๑๔๙,๖๒๓ คนในอุตสาหกรรมประมง และอาหารทะเล (fishing and seafood sector) เพื่อให้คนกลุ่มดังกล่าวมีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย รัฐบาลมีความพยายามที่จำกัดในการควบคุมผู้จัดหาแรงงาน (recruiter) หรือบริษัทจัดหาแรงงาน (employment service agencies) ซึ่งให้บริการกับแรงงานต่างด้าว แม้ว่าจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยผ่านระบบความร่วมมือระหว่างรัฐจะเพิ่มขึ้นบ้างจาก ๒๑๓,๑๑๑ คนในปี ๒๕๕๗ เป็น ๒๗๙,๓๑๑ คนในปี ๒๕๕๘ แต่แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ยังคงไม่ได้ใช้ช่องทางดังกล่าวเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงซึ่งเป็นผลจากการทุจริตคอร์รัปชันทั้งสองฝั่งของชายแดน ระยะเวลาดำเนินการกระบวนการที่ยาวนาน และความยากลำบากในการเปลี่ยนนายจ้าง เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า นายจ้างไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายในการโยกย้ายถิ่นฐานและค่าเอกสารจากเงินเดือนของคณิงานได้ รัฐบาลให้สัญญาชาติไทยกับบุคคลไร้สัญชาติ จำนวน ๘,๐๓๘ คน เพิ่มขึ้นจาก ๕,๖๖๗ คนในปี พ.ศ. ๒๕๕๗

รัฐบาลยอมรับว่าการขาดแคลนแรงงานในอุตสาหกรรมประมงทะเลส่วนใหญ่เป็นผลจากการที่แรงงานบางส่วนไม่ประสงค์จะทำงานในอุตสาหกรรมนี้ เนื่องจากมีสภาพการทำงานและการสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) เพื่อแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) โดยมีภารกิจส่วนหนึ่งในการบ่งชี้คัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และการปรับปรุงสภาพการทำงาน ศปมผ. ได้จัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า - ออกเรือประมง (PIPO) จำนวน ๒๘ ศูนย์ โดยมีหน้าที่ตรวจเรือที่ท่าเรือ ในทะเล และในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปว่าเรือประมงดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และแรงงานมีสัญญาจ้างงาน ใบอนุญาตทำงาน และเอกสารประจำตัวหรือไม่ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๕๙ ทีมสหวิชาชีพของ ศปมผ. ได้ตรวจเรือประมงระหว่างอยู่ในทะเล ๘,๓๙๘ ลำ และโรงงานแปรรูปอาหารทะเล ๑๕๒ แห่ง เพิ่มเติมจากการตรวจเรือที่ท่าเรือ การตรวจดังกล่าวนำไปสู่การดำเนินคดีฐานละเมิดกฎหมายแรงงาน (labor violations) ๔๓๐ คดี คดีค้ามนุษย์ ๔ คดี การระงับการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการ ๑๙ แห่ง จับกุม ๑ แห่ง และดำเนินคดีอาญารัฐประมาทละเมิดกฎหมายแรงงานซึ่งไม่เข้าข่ายคดีค้ามนุษย์กับสถานประกอบการ ๒๗ แห่ง อย่างไรก็ตาม การที่หน่วยงานของรัฐขาดแคลนล่ามแปลภาษาทำให้ผู้ตรวจแรงงานไม่สามารถพูดคุยกับแรงงานต่างด้าวจำนวนมากได้ และการสัมภาษณ์มักกระทำต่อหน้าได้กัังเรือทำให้แรงงานไม่กล้าที่จะให้ข้อมูลโดยอิสระ ในช่วงระหว่างการจัดทำรายงานฉบับนี้ เรือจำนวน ๔,๕๖๒ ลำ ติดตั้งอุปกรณ์ติดตามเรือ (vessel monitoring technology) โดยรัฐบาล ได้อนุมัติและออกกฎระเบียบห้ามการจ้างงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีในโรงงานแปรรูปอาหารทะเล อย่างไรก็ตาม การแสวงหาประโยชน์จากแรงงานในภาคประมงยังคงเป็นประเด็นสำคัญ โดยสาเหตุที่สถานการณ์รุนแรงขึ้น มีสาเหตุมาจากการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ การดำเนินการเอาผิดกับเจ้าของธุรกิจหรือได้กัังมี

ความล่าช้า ความพยายามในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังไม่ปรากฏผล และการทำงานระหว่างหน่วยงานยังขาดการบูรณาการ ทั้งนี้ โดยที่มีข้อจำกัดเรื่องการฝึกอบรมและข้อจำกัดเรื่องจำนวนบุคลากรเจ้าหน้าที่ในทีมสหวิชาชีพจะเน้นการตรวจสอบสถานะการเข้าเมืองและเอกสารว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่มากกว่าจะพิจารณาหาข้อบ่งชี้เรื่องการใช้แรงงานบังคับ

ในปี ๒๕๕๘ รัฐบาลตรวจสอบพบว่า บริษัทจัดหางาน ๑๐ รายจาก ๔๓๓ ราย ซึ่งส่งคนไทยไปทำงานในต่างประเทศและจัดหางานในประเทศ กระทำผิดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในกรณีดังกล่าว รัฐบาลได้ระงับใบอนุญาตบริษัทจัดหางาน ๓ ราย และดำเนินคดีอาญากับ ๗ บริษัท นอกจากนี้ ได้มีการสืบสวนและดำเนินคดีกับบริษัทนายหน้าผิดกฎหมายจำนวน ๖๘ ราย ภายใต้พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางานรวมทั้งสิ้น ๗๓ คดี โดยมีแรงงานไทยที่เกี่ยวข้อง ๒๘๗ ราย รัฐบาลได้ดำเนินการตามโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาลต่างประเทศเพื่อลดค่าใช้จ่ายสำหรับคนไทยที่ประสงค์จะทำงานในต่างประเทศภายใต้โครงการแรงงานชั่วคราว (Guest Workers Programs) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังไม่สามารถจัดการควบคุมค่าธรรมเนียมที่สูง ทั้งตามช่องทางและมิใช่ทางการ (excessive formal and informal fees) ซึ่งผู้แสวงหางานจะต้องรับภาระเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ ทำให้คนกลุ่มนี้เสี่ยงต่อการเป็นแรงงานขี้นัดหรือตกอยู่ในสภาพการจ้างงานและสภาพความเป็นอยู่ที่ถูกเอาเปรียบ

เพื่อป้องกันการท่องเที่ยวซึ่งมุ่งใช้บริการทางเพศเด็ก รัฐบาลได้ปฏิเสธการเข้าราชอาณาจักรของนักท่องเที่ยวซึ่งมีข้อมูลว่า เคยกระทำความผิดทางเพศ รวม ๕๑๑ ราย เปรียบเทียบกับ ๘๘ รายในปี ๒๕๕๗ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจัดการฝึกอบรม ๕ ครั้ง เกี่ยวกับการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในกลุ่มเด็กในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้แก่ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และภาคประชาสังคมรวมจำนวน ๖๔๗ คน และจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์สำหรับผู้แทนจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรวม ๒๐๐ คน รัฐบาลให้ข้อมูลว่า ได้จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังการท่องเที่ยวโสเภณีเด็กโดยฝึกอบรมผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิด เพื่อให้สามารถระบุและแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเพื่อลดอุปสงค์สำหรับการให้บริการทางเพศ ซึ่งรวมถึงการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับโทษทางอาญาที่รุนแรงสำหรับผู้แสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก รัฐบาลได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กและเยาวชน (Thai Internet Crimes Against Children Taskforce) เพื่อจัดการปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตซึ่งนำไปสู่การค้ามนุษย์ทางเพศต่อเด็กและการแสวงหาประโยชน์จากเด็กประเภทอื่น ๆ รัฐบาลมีความพยายามที่จะลดอุปสงค์สำหรับแรงงานบังคับ โดยออกพระราชกฤษฎีกาประมงซึ่งให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการปิดหรือยกเลิกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและเพิ่มบทลงโทษทางอาญาอย่างมีนัยสำคัญต่อนายจ้างในอุตสาหกรรมประมงทะเลและอาหารทะเลแปรรูปที่จ้างแรงงานซึ่งไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือใบอนุญาตพำนักในประเทศ รัฐบาลสืบสวนและดำเนินคดีแรงงานบังคับที่สำคัญหลายคดีในภาคประมงทะเลและอาหารทะเลแปรรูปเพื่อการส่งออก โดยมีจำเลยรวมทั้งสิ้น ๑๑๒ คน และได้เผยแพร่ผลการดำเนินคดีเพื่อช่วยลดอุปสงค์สำหรับแรงงานบังคับ รัฐบาลได้จัดการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ทางการทูตเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ด้วย

บทบรรยายในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์แต่ละฉบับระบุข้อเสนอแนะเป็นการเฉพาะแก่รัฐบาลแต่ละประเทศ เพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในปีถัดไป นอกเหนือจากข้อเสนอแนะรายประเทศที่ระบุในบทบรรยายของรายงานฯ แล้ว กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาจะมอบแผนปฏิบัติงานสั้น ๆ แก่รัฐบาลไทย ซึ่งสะท้อนข้อเสนอแนะดังกล่าวด้วย ทั้งแผนปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้แนวปฏิบัติแก่รัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามที่ระบุไว้ในกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ (Trafficking Victims Protection Act - TVPA) ค.ศ. ๒๐๐๐ ของสหรัฐฯ กฎหมายดังกล่าวได้นิยามการค้ามนุษย์และแนวทางแก้ไขปัญหาคือ 3 ด้าน ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมาย การให้การคุ้มครอง และการป้องกัน ในการต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งโดยทั่วไปสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่ระบุไว้ในพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (พิธีสารปาแลโม)

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

๑. ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาว่า มีส่วนรู้เห็นหรือเกี่ยวพันกับการค้ามนุษย์ รวมทั้งอาชญากร (convict) และลงโทษเจ้าหน้าที่ที่พบว่ามีความผิดด้วยโทษที่เข้มงวดเพียงพอ
๒. เพิ่มความพยายามในการคัดแยกผู้เสียหายในกลุ่มประชากรผู้เปราะบาง ซึ่งรวมถึงกลุ่มผู้โยกย้ายถิ่นฐาน บุคคลไร้รัฐ เด็ก และผู้ลี้ภัย
๓. ดำเนินคดีและอาชญากรผู้ค้ามนุษย์ โดยเพิ่มความพยายามเชิงรุกในการบังคับใช้กฎหมายและการร่วมมือกับภาคประชาสังคมอย่างเป็นระบบ
๔. เพิ่มทรัพยากรสำหรับหน่วยงานเฉพาะทางที่รับผิดชอบคดีการค้ามนุษย์ในด้านการสอบสวน การสั่งฟ้อง และในชั้นศาล
๕. เพิ่มการฝึกอบรมและทรัพยากรสำหรับทีมสหวิชาชีพ (multidisciplinary teams) รวมถึงผู้ตรวจแรงงานที่ทำเรือและบนเรือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจจับสัญญาณบ่งชี้ลักษณะของการใช้แรงงานบังคับและแรงงานขี้ดหนี้ และการส่งต่อคดีเพื่อสอบสวนทางอาญา
๖. ปรับปรุงให้เกิดความสม่ำเสมอ (consistency) ในการใช้กระบวนการคัดแยกและสัมภาษณ์ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยให้ความสำคัญลำดับต้นกับสิทธิและความปลอดภัยของผู้ที่อาจเป็นผู้เสียหาย (potential victims) จากการค้ามนุษย์
๗. เพิ่มบทบาทของผู้ตรวจแรงงานในการคัดแยกผู้เสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ที่อาจตกเป็นผู้เสียหายจากการค้าแรงงาน (labor trafficking) อย่างแข็งขัน
๘. กำกับดูแล (regulate) สอบสวน และปรับปรุงแนวปฏิบัติในการจัดหางานสำหรับแรงงานต่างด้าว
๙. ปฏิบัติตาม (fully implement) กฎระเบียบใหม่อย่างเต็มที่ ในการให้สถานะทางกฎหมายและใบอนุญาตทำงานแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และอนุญาตให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว สามารถเดินทางทำงาน และพำนักนอกสถานคุ้มครองตามบทบัญญัติของกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

๑๐. เดินหน้าเพิ่มจำนวนบริการสามแปดที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อปกป้องผู้ใช้แรงงาน ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ผู้ลี้ภัย และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
๑๑. เพิ่มขีดความสามารถของรัฐบาลในการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น
๑๒. สนับสนุนเสรีภาพของสื่อมวลชน รวมถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์
๑๓. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการต่อต้านการค้ามนุษย์ในมิติต่าง ๆ
๑๔. เพิ่มแรงจูงใจให้ผู้เสียหายร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย ในกระบวนการสอบสวนและดำเนินคดีค้ามนุษย์ รวมถึงการจัดให้ผู้เสียหายที่เป็นชาวต่างชาติมีทางเลือกทางกฎหมายนอกจากการถูกเนรเทศกลับไปยังประเทศของตน ซึ่งอาจมีผลให้บุคคลเหล่านี้เผชิญกับการลงโทษหรือความยากลำบาก และจัดให้มีคุ้มครองพยาน
๑๕. เดินหน้าพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะด้านและบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทางเพศที่เป็นเด็กอย่างต่อเนื่อง
๑๖. เดินหน้าเพิ่มพูนความพยายามเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ การต่อต้านการค้ามนุษย์ในหมู่ผู้ว่าจ้างและผู้ใช้บริการการค้าประเวณี รวมถึงนักท่องเที่ยวเพื่อบริการทางเพศ
๑๗. ปรับปรุงสิทธิ สถานะทางกฎหมาย และนโยบายการโยกย้ายถิ่นฐานเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว เพื่อลดความเสี่ยงของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

WFA UNO